

nu altsaa Lehnbesidder er vant til at oppebære disse høie Indfæstninger; — jeg vil ikke sige, at de ere overdreven høie med Hensyn til Gaardenes Værdie, men de ere betydelige med Hensyn til Pengeværdien —, saa kan man ikke vente, at han skulde gaae ind paa en Afhændelse, og at han, istedetfor at erholde de Indfæstningssummer, som nu flyde i hans egen Lomme og ere hans private Eiendom, skulde sælge Godset til Fordeel for Fideicommisset, udbringe de høieste Kjøbesummer til Fordeel for det, medmindre man søgte at indrette det saaledes, at han ikke led noget Tab derved. Dette gav Anledning til, at der ved Bevillingerne blev gjort en Gradation i Procenterne, saaledes at Besidderen fik 15 Procent, naar han folgte til Fæstterne, men kun 10 Procent, naar han folgte i fæsteledig Stand, og denne Bestemmelse var netop truffen, for at Fideicommissbesidderen ikke skulde lide noget Tab ved at sælge til Fæstterne. Sætter man nu den Forskiel i Kjøbesummen, som jeg tidligere har udviklet, der kan erholdes ved at sælge i fæsteledig Stand; til en Trediedeel af Gaardens Værdi, naar en Gaard i fæsteledig Stand t. Ex. kan udbringes til 6000 Rbd., og en bortfæstet Gaard derimod kun til 4000 Rbd., saa erholder han netop som Erstatning for Indfæstningen, ved nemlig at faae 15 pCt. af de 4000 Rbd., den samme Sum, som han vilde faae ved at sælge Gaarden i fæsteledig Stand, hvor han jo kun faaer 10 pCt., thi han faaer i begge Tilfælde 600 Rbd. Hensigten har ingenlunde været at ville opstille nogen egentlig Præmie for Lehnbesidderen, for at faae ham til at sælge til Fæstterne selv, men kun at fjerne de Betænklichkeiten, som han ellers maatte have for sin personlige Interesses Skyld. Imidlertid er dette System blevet udvidet af Udvalget i en Retning, som vi troe, meget godt kan forsvares; thi man maae lægge Mærke til, at efter det hele System i Loven betragtes Lehnet og dets Værdi som en samlet Sum, hvori der skeer Afdrag til Fordeel for den nuværende Besidder, for at holde ham skadesløs for Tabet af Indfæstningen; men nu kan dette Afdrag jo opveies, naar man graduerer det, der skal tilflyde Fideicommissbesidderen, der altid bliver skadesløs, thi faaer han i det ene Tilfælde mindre,

saa faaer han i det andet mere, og det er denne Gradation, man her har foretaget, forat Afhændelse til de nuværende Fæsttere kunde finde Sted, idet jeg troer, at Salg til de nærværende Fæsttere er at foretrække for overhovedet at tillægge Fæsternes Livsarvinger en saadan usikker Udsigt til at faae visse Dvotadele af hvad Gaardene maatte udbringes til. Med Hensyn til det Diemed, som de ærede Forslagsstillere have havt med at faae § 5 ind i Loven, som jo er at søge at begunstige Salg til de nuværende Fæsttere, da er det udtrykkelig udhævet, saavel af dem selv som af enkelte andre ærede Medlemmer, at det, man ene og alene skal tage Hensyn til, er Fideicommissets og de nuværende Fæstters Interesse (Hør!). Jeg nægter ikke, at der er noget Sandt deri, at, naar Loven udkommer, og træder istedet for Bevillingerne, saa forandre Forholdene sig altsaa noget, selv om man knytter den saa nøie som muligt til det Bestaaende, og det gjør man, hvis man lader § 5 gaae ud, i Henhold til de Modificationer, som Loven har vedtaget ved § 1, ligesom ogsaa derved, at der skal afhændes indenfor et Tidsrum af 10 Aar; men alligevel nægter jeg, som sagt, ikke, at, naar en Lov træder istedetfor det administrative System, saa maa der indtræde en vis Forandring i Forholdet, og derfor har jeg troet, baade at det kunde forsvares, at man sørgede for deres Interesse, som blive berørte ved Loven, naar den udkommer, og at det ogsaa kunde forsvares, at Lehnbesidderen, naar han ikke vil sælge til den nuværende Fæstter, det vil sige, til den, der er Fæstter paa den Tid, Loven udkommer, og hvis Stilling kan betragtes som noget officeret ved Loven, saa ikke skal have saa høie Procenter, som Loven ellers tillægger ham som Maximum, men kun 5 pCt., naar han først bortfæstter Gaarden og saa senere sælger den, og slet Intet, hvis han sælger i fæsteledig Stand, saa faaer Fideicommisset det Hele. Saaledes kan Besidderen forsvare Afhændelsen, og Ingen kan sige, at det skeer af egennyttig Hensyn for ham, og Fideicommisset vil, da det erholder den fulde Kjøbesum, blive dækket for de Opoffelser, som det ellers er udsat for ved den betydelige Dvotadeel, som under andre Forhold er tillagt